

ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์กับความผูกพันต่อองค์กร
ของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

The relationship between the Emotional Intelligence of the leader and Organizational
Commitment of teachers in child development centers under the Local
Administrative organization in Loei province

สุมาลี ศิริสุนทร*

รองศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พร สดเอี่ยม**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย 2) เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์กับความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ประกอบด้วย ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ดูแลเด็ก จำนวน 274 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก
2. ความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก
3. ความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์ กับความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .41$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ABSTRACT

The objectives of the research were 1) to study the emotional intelligence of the leader under the local administrative organization in Loei province, 2) to study the organizational commitment of the teachers in the child development centers under the local administrative organization in Loei province, and 3) to study the relationship between the emotional intelligence of the leader and the organizational commitment of the teachers in the child development centers under the local administrative organization in Loei province. The research samples were 274 teachers: child care teachers and child care takers, in the child development centers under

คำสำคัญ : ความฉลาดทางอารมณ์, ความผูกพันต่อองค์กรของครู, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

* ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

** กรรมการบริหารหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

the local administrative organization in Loei province. The research instrument used to collect data was the rating scale questionnaire, and the data were statistically analysed through the statistical package for the social sciences (spss) software in terms of frequency distribution, percentage, arithmetic mean, and standard deviation. The statistics used for the hypothetical test was the Pearson's Correlation Coefficient method.

The research findings were as follows:

1. The emotional intelligence of the leader of the Local Administrative Organization in Loei province was found to be overall at a high level in each aspect.
2. The organizational commitment of the teachers in the child development centers under the Local Administrative Organization in Loei province was found to be overall at a high level in each aspect.
3. The relationship between the emotional intelligence of the leader and the organizational commitment of the teachers in the child development centers under the local administrative organization in Loei province was found to be positive at a moderate level ($r = .41$) and at a statistical significance level of .01

Keywords : Emotional intelligence, Commitment of teachers, Child development centers, Local administrative organization

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 4 ที่กล่าวไว้ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม สืบสานวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ ซึ่งจะก่อให้เกิดองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อีกทั้ง มาตรา 6 กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542) ซึ่งการที่คนเราจะอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้น มีหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นการพึ่งพาอาศัยกัน มีความรักความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และอีกปัจจัยหนึ่งก็คือ จะต้องรู้จักการบริหารจัดการอารมณ์และควบคุมอารมณ์ตนเอง การบริหารจัดการทางอารมณ์ในรูปแบบของความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional intelligence : EI) ซึ่งมีประโยชน์ต่อตัวบุคคลและผู้อื่นอย่างมาก เพราะบุคคลที่สามารถควบคุมอารมณ์ตัวเองได้มักจะเป็นผู้ประสบความสำเร็จ และอารมณ์มีอิทธิพลต่อความนึกคิด พฤติกรรมของบุคคลเป็นอย่างมาก ซึ่งหากบุคคลสามารถควบคุมและใช้อารมณ์ ให้เกิดประโยชน์ อารมณ์ก็จะเป็นสิ่งที่ให้คุณมากกว่าโทษ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นปัจจัยที่สำคัญมากประการหนึ่งสำหรับผู้บริหาร ที่ส่งเสริมศักยภาพในการบริหารและการเป็นผู้นำ ผู้นำที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงจะสามารถบริหารงานและแก้ไขอุปสรรคต่างๆ โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีทั้งจากผู้บริหารระดับสูงและผู้ใต้บังคับบัญชา นำมาซึ่งความสำเร็จของการบริหารงาน ส่งผลให้งานบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะส่งผลและมีอิทธิพลต่อความผูกพันต่อองค์กรของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งความผูกพันต่อองค์กรแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพขององค์กร ความพึงพอใจของสมาชิก และเป็นสิ่งพึงประสงค์ขององค์กรทั่วไป โดยลักษณะความสัมพันธ์ที่บุคคลแสดงออกต่อองค์กรนั้น จะแสดงออกมาในรูปของความปรารถนาที่จะอยู่ในองค์กร (Desire to Remain) ความตั้งใจมุ่งมั่น ที่จะอยู่ในองค์กร (Intent to

Remain) ความปรารถนาที่จะรักษาสมาชิกภาพขององค์กรไว้ (Retention) การมาปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ (Attendance) และการมีความพยายามในการปฏิบัติงาน (Job Effort) (Mowday et al., อ้างถึงใน สุภาพร ศรีนางแย้ม, 2557 หน้า 2)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย เป็นสถานศึกษาอนุบาล มีภารกิจในการจัดประสบการณ์ เตรียมความพร้อม และส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เหมาะสมตามวัย ตลอดจนดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทำงานร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ในเรื่องการประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงาน ดังนั้นสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดเลย จึงได้ดำเนินการประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้เกณฑ์การประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพ ทำการประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดเลย และได้สรุปข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพ จังหวัดเลยประจำปี 2557 ดังนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 76.78 ขณะที่สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดเลย ตั้งเป้าการผ่านเกณฑ์การประเมินไว้ที่ร้อยละ 80 ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดเลย จึงอาจกล่าวได้ว่า การดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตจังหวัดเลย ยังไม่บรรลุเป้าหมายของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลยกำหนดไว้ (สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดเลย, 2557)

จากสภาพความเป็นมาที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์กับความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ข้อค้นพบที่ได้จะเป็นแนวทางให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาตนเอง โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริหารและจัดการอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม และทำให้ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความผูกพันต่อองค์กรมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในระดับพื้นที่และระดับนโยบายสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และเกิดประสิทธิผลสูงสุด รวมทั้งผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของการประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพตามเป้าหมายที่สาธารณสุข จังหวัดเลย

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ทำวิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัยไว้ดังนี้

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย อยู่ในระดับใด
2. ความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย อยู่ในระดับใด
3. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์กับความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

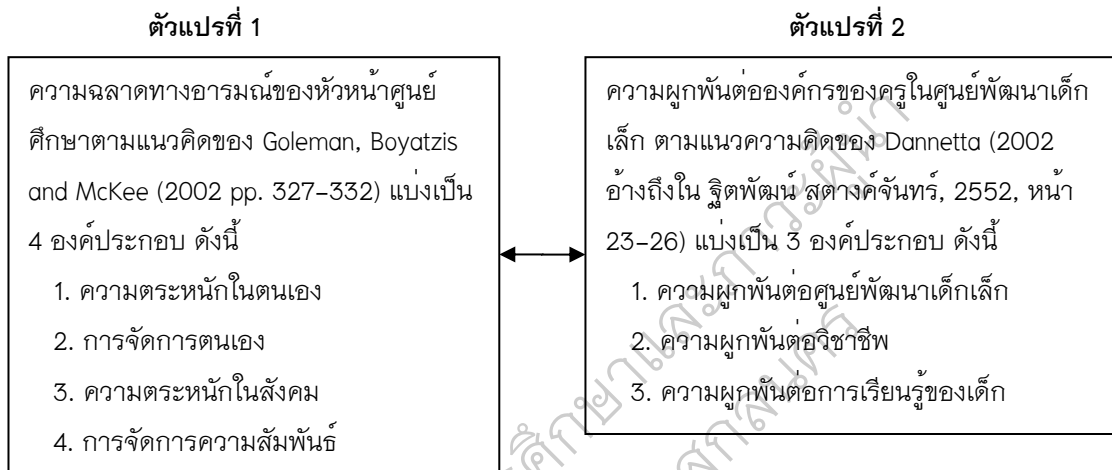
ในการวิจัยครั้งนี้ผู้ทำวิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการทำวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย
2. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์กับความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์กับความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ดังภาพประกอบ 1 ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ที่มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์กับความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยมีลำดับขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 492 คน และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 455 คน รวมทั้งสิ้น 947 คน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 142 คน และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 132 คน รวมทั้งสิ้น 274 คน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ผู้วิจัยดำเนินการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยใช้ ตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน พิมพ์อร สดเอี่ยม, 2557, หน้า 35) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 274 คน

สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามอำเภอ และตำแหน่งหน้าที่ จากนั้นคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรใน แต่ละชั้นภูมิ

สุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ให้ได้จำนวนครบตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์กับความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย จำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ถามเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 ความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดของ (Goleman, Boyatzis and McKee, 2002 pp. 327-332) แบ่งเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความตระหนักในตนเอง การจัดการตนเอง ความตระหนักในสังคม และการจัดการความสัมพันธ์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวคิดของ Likert (ภัทรพร เกษสังข์, 2549 หน้า 117) มี 5 ระดับ และกำหนดเกณฑ์การตอบ ดังนี้

- 5 หมายถึง หัวหน้าศูนย์มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง หัวหน้าศูนย์มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง หัวหน้าศูนย์มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง หัวหน้าศูนย์มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง หัวหน้าศูนย์มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดของ (Dannetta, 2002 อ้างถึงใน ลีตพัฒน์ สดางค์จันทร์, 2552, หน้า 23-26) แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความผูกพันต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ความผูกพันต่อวิชาชีพ และความผูกพันต่อการเรียนรู้ของเด็ก ลักษณะแบบสอบถามเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวคิดของ Likert (ภัทรพร เกษสังข์, 2549, หน้า 117) 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์การตอบ ดังนี้

- 5 หมายถึง ครูมีความผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ครูมีความผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ครูมีความผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ครูมีความผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ครูมีความผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับภายใน 3 สัปดาห์ และแบบสอบถามบางส่วนผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดหลังเก็บรวบรวมข้อมูล
4. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปวิเคราะห์ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. สถิติบรรยาย (Descriptive statistics)
 - 1.1 การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{x})
 - 1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติอ้างอิง (Inferential statistics)

การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) (พิชิต ฤทธิ์จรรย์, 2547, หน้า 283)

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ความตระหนักในตนเอง รองลงมา คือ ความตระหนักในสังคม และการจัดการความสัมพันธ์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดการตนเอง
2. ความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ความผูกพันต่อวิชาชีพ รองลงมา คือ ความผูกพันต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความผูกพันต่อการเรียนรู้ของเด็ก
3. ความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์กับความผูกพันต่อองค์กรของ ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .41$) อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์กับความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย ครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอการอภิปรายเฉพาะประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์ สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ หัวหน้าศูนย์เข้าใจในความรู้สึกรู้สึกของตนเอง รู้จักอารมณ์และความคิดที่เกิดจากอารมณ์ของตนเอง สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ ส่งผลต่อการประสานงานและสั่งการได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3)

พ.ศ. 2553 มาตรา 6 ว่าด้วยการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น หัวหน้าศูนย์ ซึ่งเปรียบเสมือนผู้กำหนดทิศทางของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเป็นหลักสำคัญยิ่งต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และผลงานอันเป็นส่วนรวม หัวหน้าศูนย์จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนพัฒนาตนเอง เพื่อให้สามารถบริหารจัดการอารมณ์และควบคุมอารมณ์ของตนเองให้ได้ เพราะการบริหารจัดการทางอารมณ์เป็นรูปแบบของความฉลาดทางอารมณ์ มีประโยชน์ทั้งต่อตัวบุคคลและผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Goleman (1998, p. 375) ที่ได้กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกของตนเอง และผู้อื่น จนสามารถบริหารจัดการกับอารมณ์ต่างๆ ของตน และเป็นแรงจูงใจในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น เพราะการบริหารจัดการอารมณ์ จะส่งผลดีทั้งต่อตนเองและความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง และผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดของ วีระวัฒน์ บันนิตมัย (2551, หน้า 258) ที่ได้กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญ สามารถทำให้เข้าใจความคิด ความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น ก่อให้เกิดความร่วมมือในทางสร้างสรรค์ สนองเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ก่อให้เกิดการตัดสินใจที่เกิดประโยชน์ ทำให้เป็นการบริหารจัดการที่ให้เกิดเกียรติกัน กล่าวคือริเริ่มสร้างสรรค์ ลดการโจมตี การนิินทา ก้าวร้าว และความไม่ยืดหยุ่นต่อกัน

2. ความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในปัจจุบันอาชีพครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความก้าวหน้า และมีความมั่นคง ได้รับสวัสดิการต่างๆ เหมือนข้าราชการครูสังกัดอื่น ทำให้ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความภาคภูมิใจในอาชีพของตน มีความสุขเมื่อได้ปฏิบัติงานสอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบกับ ชุมชน ผู้ปกครอง และเด็กให้การยอมรับนับถือ ทำให้ครูทำงานที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย มีความตั้งใจจริง อุทิศเวลาในการปฏิบัติอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Mowday (1982, อ้างถึงใน สุกัญญา สมิพวง, 2556, หน้า 31) ที่กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์กรเป็นการแสดงออกที่มากกว่าความจงรักภักดีตามปกติ เพราะความผูกพันจะเป็นความสัมพันธ์ที่เหนียวแน่น และผลักดันให้บุคคลเต็มใจที่จะอุทิศตัวเอง เพื่อการสร้างสรรคให้องค์กรอยู่ในสภาพดี มีความรู้สึกที่ดีที่จะทำให้บุคคลแสดงออกมาในรูปของการปฏิบัติตนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและบุคคลที่มีความผูกพันจะมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรเสมอ ซึ่งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ กิจจา ดงดินอ่อน (2553, หน้า 11) ที่กล่าวว่า ความผูกพันต่อองค์กร ว่าเป็นความรู้สึกหวงแหนขององค์กร มีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรนี้ มีความพึงพอใจกับสิ่งตอบแทนที่ได้รับ รู้สึกมีความมั่นคงในทุกด้าน มีความชอบในลักษณะงานที่ได้รับมอบหมายจากองค์กร มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลและสมาชิกในองค์กร

3. ความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์และความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเลย โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในปัจจุบันหัวหน้าศูนย์ได้เล็งเห็นความสำคัญต่อการบริหารจัดการไม่ว่าจะเป็น ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านชุมชน หัวหน้าศูนย์ให้ความสำคัญ บริหารจัดการโดยใช้หลักการบริหาร การครองคน ครองตนและครองงาน จึงทำให้ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกิดความรัก ความผูกพันต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิลาสลักษณ์ ชวัลลี (2542, หน้า 41) ที่กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญทั้งในด้านการงานเป็นทีม สร้างสัมพันธภาพของทีมได้อย่างดี มีความรับผิดชอบ เอื้ออาทรต่อผู้ร่วมงาน ตื่นตัวที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ปรับตัวได้เป็นอย่างดี ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล รวมทั้งมีความสุขด้วย และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2542, หน้า 7) ที่กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีความสำคัญเป็นตั้งหัวใจหลัก หรือเป็นส่วนสนับสนุนที่จะนำบุคคลไปสู่ความสำเร็จและความสุขในชีวิตความสำเร็จในหน้าที่การงาน และความสัมพันธ์กับผู้อื่น เพราะความฉลาด

ทางอารมณ์เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความสำเร็จในทุกกิจกรรมของชีวิตมนุษย์ ช่วยเพิ่มคุณค่าในความเป็นมนุษย์ ให้เปี่ยมไปด้วยความสุข ก่อให้เกิดความเข้าใจต่อตนเองและเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน อีกทั้งยังช่วยเพิ่มพูนการพัฒนาตนเอง เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ลดภาวะความเครียด ก่อให้เกิดความรักความเข้าใจในกลุ่มเพื่อนร่วมงาน และคนใกล้ชิด ยิ่งไปกว่านั้น ความฉลาดทางอารมณ์ยังช่วยให้เกิดความผูกพันต่อองค์กร ทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หัวหน้าศูนย์ควรให้ความสำคัญในการจัดการตนเอง โดยการควบคุมอารมณ์ตนเอง จัดการกับภาวะสับสนทางอารมณ์ ตลอดจนภาวะแรงกระตุ้นภายในตนได้ดี ปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ด้วยจิตใจที่สงบ และมองในด้านบวกในสถานการณ์ที่ต้องใช้ความอดทนสูง

1.2 ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรตระหนักถึงความผูกพันต่อเด็กให้มากขึ้น โดยครูควรออกแบบ (design) หรือกำหนดรูปแบบ (model) การพัฒนาเด็กได้ทั้งเป็นรายบุคคลที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล (individual difference) และควรพัฒนาเด็กเป็นกลุ่มเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็ก

1.3 หัวหน้าศูนย์และครูควรตระหนักถึงความสำคัญทั้งเรื่องของความฉลาดทางอารมณ์ที่ต้องนำไปใช้ในการบริหารจัดการงานให้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อองค์กร ทำให้การดำเนินงานในองค์กรเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล องค์กรมีคุณภาพได้มาตรฐาน

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเตรียมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนเข้าสู่ตำแหน่งทั้งด้านการกำหนดคุณลักษณะทางการศึกษา ประสพการณ์การบริหาร ตลอดจนมีการพัฒนาหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระหว่างดำรงตำแหน่งด้วยกระบวนการหลากหลายและอย่างเพียงพอในการเข้าสู่ตำแหน่ง ซึ่งจะทำให้หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความพร้อม และมีทักษะในการบริหาร

1.5 ควรส่งเสริมการให้ขวัญ กำลังใจครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงโอกาสความก้าวหน้าในวิชาชีพให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรนำความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์และความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไปทำวิจัยเชิงปฏิบัติ (Action research) เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างเป็นรูปธรรม

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรกับตัวแปรอื่นๆ หรือทฤษฎีแนวคิดอื่น เพื่อจะได้ต่อยอด และขยายองค์ความรู้ให้กว้างยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาวิจัยความฉลาดทางอารมณ์กับตัวแปรอื่นๆ หรือทฤษฎีแนวคิดอื่น เพื่อจะได้ทราบถึงความแตกต่าง

2.4 ควรศึกษาปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของหัวหน้าศูนย์ร่วมกับปัจจัยทางการบริหารอื่นที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เอกสารอ้างอิง

- กิจจา ดงดินอ่อน. (2553). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของพนักงานครู สังกัดเทศบาลตำบลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี*. สารนิพนธ์ กศ.บ. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2542). *แต่คุณพ่อ คุณแม่ และคุณครูที่รัก*. กรุงเทพฯ : ที.พี. พรินท์.
- ฐิตพัฒน์ สดางค์จันทร์. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันของครูกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2547). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏพระนคร.
- พิมพ์อร สดเยี่ยม. (2557). *สถิติสำหรับการวิจัยทางการบริหารการศึกษา. ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง*.
- ภัทรพร เกษสังข์. (2549). *การวิจัยทางการศึกษา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วีระวัฒน์ บัณฑิตามัย. (2551). *เขavnอารมณ์ ดั้งนี้วัดความสุขและความสำเร็จในชีวิต*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิลาสลักษณ์ ชวีวัลลี. (2542). *การพัฒนาทางอารมณ์เพื่อความสำเร็จในการทำงาน*. วารสารพฤติกรรมศาสตร์.
- สุกัญญา สมิพวง. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพของผู้บริหารกับความผูกพันต่อองค์กรของครูผู้สอนในโรงเรียนเมืองพัทยา 7 (บ้านหนองพังแค)*. สารนิพนธ์ กศ.บ. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภาภรณ์ เอกเผ่าพันธุ์. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18*. งานนิพนธ์ กศ.บ. ชลบุรี:มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559)*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดเลย. (2557). *รายงานผลการประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพ*.
- Goleman. D. (1998). *Working with emotional intelligence*. New York: Bantam Book.
- Goleman, D. Boyatzis, R. and Mckee, A. (2002). *The New Leaders: transforming the art of leadership into the science of results*. London: Time Warner Paperbacks.